

Danmark

Som finsk krigsbarn var Marianne Lyngbye så fattig, at hun aldrig kunne spise sig mæt. – Min mor havde store tårer i øjnene, da hun sendte mig langt væk til et fremmed og ukendt land. Men hun gjorde det kun for at redde mit liv!

Det var alt andet end en leg at være barn i Finland i 1942. Dødeligheden blandt de små nordiske brødre og søstre var rekordhøj. Og årsagerne var alt for tit noget så uhyggeligt som bombeeksplosioner og ren og skær sult!

At så mange af dem trods alt overlevede, skyldtes blandt andet en stor, uselvsk redningsaktion fra helt almindelige mennesker i Danmark.

Den indsats er en af grunde til, at 67-årige Verna Marianne Lyngbye i dag bor i Soderup ved Holbæk og ikke i sit finske fødeland. En anden grund er, at det var i Danmark, hun – allerede som 16-årig – fandt sit livs Ole.

Deres kærlighed må have været lige så stærk og ukuelig som det finske grundfjeld. Marianne og Ole har foreløbig været gift i 54 år, og de nyder stadig at gå hånd i hånd.

Væggene i deres smukt møblerede stuer nærmest bugner af familiebilleder. Et af de største viser Mariannes mor, der også hed Verna. Sådan må hun have set ud, da hun i 1942 af ren nød måtte tage afsked med de to yngste af sine tre små børn. Uden at vide, hvordan det nu skulle gå dem eller hvornår hun ville se dem igen.

– I 1939 var min far, ligesom de fleste finske mænd, draget i krig mod vores mægtige russiske naboer, som ville indlemme den store finske provins,

For Marianne var det lykken at komme til Danmark. Selv da hun var blevet genforenet med sine finske forældre, drømte hun om at vende tilbage.

blev mit lykkeland

Ole og Marianne i den kirke, som har været med til at binde dem sammen – hun er formand for menighedsrådet, han synger i kirkekoret – på 41. år!

Karelen, i Sovjetunionen. Efter tre onde, isnende kolde måneder sluttede den finske vinterkrig – med russerne som sejrherre.

– Fars bataljon havde været på 200 mand, nu var de kun 14 tilbage. Heriblandt altså far, der vendte hjem, stærkt svækket af tuberkulose.

Marianne og resten af hendes familie, som bar efternavnet Lindbäck og tilhørte det svensk-finske mindretal, boede i Tammsaari i den sydligste del af landet, hvor faderen var smed på en herregård. Derfra kunne børnenes mor en sjælden gang skaffe lidt flæsk og mælk. Ellers levede de udelukkende af brød, grød og kartofler.

– Jeg husker ikke, at jeg nogensinde følte mig rigtig mæt. Og så havde vi det alligevel

bedre end alle dem, der boede i Helsinki og Karelen og var så fattige, at de måtte flå barken af birketræerne for overhovedet at have noget at spise.

Det finske krigshelvede sluttede ikke med vinterkrigen. I 1941 indledte finnerne – denne gang med tysk militær assistance – et nyt felttog mod russerne for at erobre Karelen tilbage. I de næste år haglede de russiske bomber nat efter nat ned over de finske byer.

– Hver gang, der var luftalarm eller vi hørte fly i luften, stormede vi alle sammen ud i skoven i håb om at undslippe bombedøden. Jeg glemmer aldrig den rædsel, jeg følte.

Regeringen var desperat. Bombardementerne truede jo med at udrydde hele befolkningen. Først og fremmest måtte man redde børnene. En kæmpemæssig evakuering blev sat i gang. Sverige påtog sig hurtigt at modtage 70.000 finske børn, Danmark kunne – på grund af landets besættelse – „kun“ tage sig af 4.000. Og to af dem var altså Marianne og hendes bror Henry.

Farvel

En smuk forårsdag i maj 1942 vinkede deres knuste forældre farvel til de to små. Ved siden af dem stod storebror Nils og var godt misundelig over, at han ikke også måtte komme med i toget til Helsinki, hvorfra hans søskende først skulle sejle til Stockholm og derefter køre sydpå helt ned til Danmark.

– Det eneste, jeg vidste om det fremmede land, var, at det lå meget langt borte. Nu opdagede jeg, at det også så helt anderledes ud end Finland. Men

det var smukt, syntes jeg, mens toget rullede gennem Sjælland og for vores vedkommende sluttede i Svinninge mellem Holbæk og Kalundborg.

– Her blev vi hentet i en hestetov af vores danske plejeforældre, et barnløst godsejerægtepar, som vi efter svensk-finsk skik kaldte for tante og farbror. Nu blev vi kørt op til deres hjem, et gods, som hed Arnakke, og installeret i et lyst og dejligt værelse.

– Det var næsten ikke til at fatte for os to fattige børn, som altid havde levet i et lille arbejderhus. Det var to gode og kærlige mennesker, som havde taget sig af os, så jeg kom hurtigt til at elske mit nye liv, selv om jeg også hele tiden følte en stærk længsel efter min far og mor.

Sådan gik et herligt halvt år. Så døde godsejerens bror pludselig, og hans tre børn flyttede ind på godset. Der var ikke længere plads til de to små finner. Henry blev anbragt hos en købmand i Jyderup, Marianne kom til samme by, men skulle bo hos malermesteren og enke- manden Johannes Christensen og hans husbestyrerinde, der hed Karen Johansen.

– Min bror fandt sig aldrig rigtigt til rette i Danmark. Jeg derimod trivedes strålende, både med mit nye land og med min tante og farbror nummer to. Da 2. verdenskrig sluttede i maj 1945, og Henry og jeg endelig kunne komme hjem til Finland, både talte, tænkte og drømte jeg på dansk.

– Men jeg følte mig alligevel stadig som finne, og jeg glædede mig vildt til at gense mine forældre. Og en dag stod jeg så på en togperron i Vaasa med min ene arm om mor og den anden om far og græd af lykke.

Den første gensynsglæde brusede stadig i Mariannes krop, da de barske, finske realiteter pludselig mødte hende med noget, der føltes som at få en knyttet næve i ansigtet.

Familien var flyttet op i den ene meget nordligere by, fordi faderen havde fået arbejde på en bomuldsfabrik. Uden for fabrikken lå lange rækker af små,

etværelses barakker til de ansatte. I en af dem boede Mariannes forældre sammen med hendes storebror og den lille ny, som var kommet til et år forinden.

– Her skulle Henry og jeg nu også klemmes ind. I det næste år levede vi seks mennesker som sardiner i en dase. Så fik vi endelig en lidt større bolig og skulle ikke længere sove på madrasser, der hver aften blev hevet frem på gulvet.

– Sjovt var det ikke. Slet ikke, når man som jeg kom fra de langt bedre forhold i Jyderup. Men selvfølgelig var den elendige finske boligsituation ikke noget, mine forældre kunne gøre for.

I modsætning til sin bror drømte Marianne tit om at kunne vende tilbage til Danmark. I 1949 gik drømmen i opfyldelse, da malermesteren i Jyderup betalte for at få hende over på sommerferie. Hans tidligere husbestyrerinde, der havde elsket den lille finske pige som en datter, førte nu hus for den lokale pastor Lyngbye, som efter sin kones død var alene med tre sønner.

– Dem var jeg meget sammen med den sommer. Navnlig med Ole, den mellemste af drengene. Det var jeg også to somre senere, da jeg igen kom på ferie i Jyderup. Endnu to år efter, da jeg lige var fyldt 16, forlovede vi os. Og i 1962, da jeg var flyttet til Danmark og blevet sygeplejerske, blev vi gift.

– På det tidspunkt havde min gamle plejemor, Karen, for længst giftet sig med Oles far og var altså nu min svigermor. Desværre lever hverken hun eller pastor Lyngbye længere. Men Ole – der er pensioneret skolelærer og far til mine fire børn – og jeg er her endnu. Og lige så forelskede som i ungdommens dage! ■

Af Niels Berg
red@hjemmet.dk

Foto: Pia Burmølle
Hansen og privat

– Min plejemor, Karen, elskede mig, som var jeg hendes egen datter. Da jeg skulle rejse hjem til Finland, græd hun og kaldte det den sørgeligste dag i sit liv.

